

دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق
قۇرۇلۇشنىڭ پارلاق مۇساپىسى

民主法制建设 的辉煌历程

—— يېڭى ئەسىرگە يۈزلىنگەن شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى

——走向新世纪的新疆人大工作

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەشۋىشلىرى بىلەن
دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىق ۋاقىت گېزىتى شىنجاڭ مۇخبىرلار بۆلۈمى تەرىپىدىن تۈزۈلدى

新疆维吾尔自治区人大常委会办公厅

编

民主与法制时报社新疆记者站

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

新疆人民出版社

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بەنگۇڭتىڭى بىلەن

دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىق ۋاقىت گېزىتى شىنجاڭ مۇخبىرلار پونكىتى بىرلىكتە تۈزدى

新疆维吾尔自治区人大常委会办公厅 编

民主与法制时报社新疆记者站

دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق
قۇرۇلۇشنىڭ شانلىق مۇساپىسى

民主法制建设 的辉煌历程

يېڭى ئەسرگە يۈزلەنگەن شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى

——走向新世纪的新疆人大工作

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

新疆人民出版社

图书在版编目（CIP）数据

民主法制建设的辉煌历程：画册：汉维对照 / 新疆维吾尔自治区人大办公厅，民主与法制时报社新疆记者站编. —乌鲁木齐：新疆人民出版社，2008. 1

ISBN 978-7-228-09340-3

I. 民… II. ①新…②民… III. ①社会主义民主—建设—概况—新疆—画册②社会主义法制—建设—概况—新疆—画册 IV. D674. 5 D927. 45

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2008）第 003842 号

民主法制建设的辉煌历程

出版 新疆人民出版社
发行 新疆人民出版社
地址 乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮编 830001
印刷 恒美印务（番禺南沙）有限公司
开本 889×1194 1/8
印张 48
版次 2008 年 1 月第 1 版
印次 2008 年 1 月第 1 次印刷
印数 10000
定价 580.00 元

يولداش خۇجىتاۋ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى بىلەن بىللە.

胡锦涛同志与新疆维吾尔自治区党政领导同志在一起。

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋرۇسنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن (سولدىن 3 - كىشى)، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى (سولدىن 2 - كىشى)، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئابدۇرېھىم ھامىد (ئوڭدىن 1 - كىشى)، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كېرىمباي (سولدىن 1 - كىشى).

中共中央政治局委员、自治区党委书记王乐泉（左三），自治区党委副书记、自治区主席司马义·铁力瓦尔地（左二），自治区人大常委会主任阿不都热依木·阿米提（右一），自治区政协主席艾斯海提·克里木拜（左一）在一起。

坚持和完善人民代表大会制度，建设更加繁荣富裕和谐的社会主义新疆。

王乐泉

2007年
六月二十日

خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تېخىمۇ گۈللەنگەن، باي، ئىناق سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇپ چىقايلى.

ۋاڭ لېچۈەن

2007 - يىلى 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنى

坚持和完善人民代表大会制度，建设更加繁荣富裕和谐的社会主义新疆。

王乐泉 2007年6月20日

قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈپ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئىشلارنىڭ ھەم ياخشى، ھەم تېز تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇپ، تېخىمۇ گۈللەنگەن، باي،
ئىقتىسادىي ئىشلىرىمىزنى ئىشلىتىش ھەم ياخشى
ھەم تېز تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇپ، تېخىمۇ گۈللەنگەن،
باي، ئىقتىسادىي ئىشلارنىڭ ھەم ياخشى، ھەم تېز تەرەققىياتىغا
تۈرتكە بولۇپ، تېخىمۇ گۈللەنگەن،

شىنجاڭ ئىلىمى

2007. يىلى 7. 26. كۈنى

قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈپ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئىشلارنىڭ ھەم ياخشى، ھەم تېز تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇپ، تېخىمۇ گۈللەنگەن، باي،
ئىقتىسادىي ئىشلارنىڭ ھەم ياخشى، ھەم تېز تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇپ، تېخىمۇ گۈللەنگەن،

ئىسپاتلىق تىلۋالدى

2007 - يىلى 7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى

依法行政，促进经济社会又好又快发展，为建设更加繁荣富裕和谐的新疆而团结奋斗。

司马义·铁力瓦尔地 2007年7月26日

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىدە تىرىشىپ يېڭى ۋەزىيەت
يارىتىپ، سوتسىيالىستىك دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىق
قۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىز
نىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئىشلىرىنىڭ ھەم ياخشى
ھەم تېز تەرەققىي قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلايلى.
ئابدۇرېھىم ھامىد

2007. 8.

خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىدە تىرىشىپ يېڭى ۋەزىيەت يارىتىپ، سوتسىيالىستىك دېموكراتىك قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ ھەم ياخشى، ھەم تېز تەرەققىياتىغا كاپالەتلىك قىلايلى!

ئابدۇرېھىم ھامىد
2007 - يىلى 8 - ئاي

努力开创人大工作的新局面，积极推进社会主义民主法制建设，保障自治区经济和社会又好又快的发展。

阿不都热依木·阿米提 2007.8

加强民主法制建设 再创屯垦戍边辉煌

聂卫国
2007年6月27日

دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، بوز يەر ئېچىپ چېگرا رايونىنى گۈللەندۈرۈشتە شانلىق سەھىپە يارىتايلى.

نېي ژېيگو

2007 - يىلى 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى

加强民主法制建设 再创屯垦戍边辉煌

聂卫国 2007年6月27日

序 言

阿不都热依木·阿米提

(2007年6月)

人民代表大会制度是我国的根本政治制度。全国人民代表大会是最高国家权力机关，地方各级人民代表大会是地方国家权力机关。人民通过全国人民代表大会和地方各级人民代表大会行使当家作主的民主权利。因此，人民代表大会制度体现了人民是国家真正的主人，掌握着国家的政权，享有国家的一切权力。在我国实行人民代表大会制度，是我们党把马克思主义基本原理同中国具体实际相结合的伟大创造，是近代以来中国社会发展的必然选择，是中国共产党带领全国各族人民长期奋斗的重要成果，反映了全国各族人民的共同利益和共同愿望。

1954年，第一届全国人民代表大会第一次会议在北京召开。这标志着人民代表大会制度在我国的正式建立，开辟了人民当家作主的新时代。五十多年来，人民代表大会制度历经曲折、饱尝风雨，逐步健全、完善和发展，日益显示出强大的生命力和巨大的优越性，为巩固社会主义制度，保证国家统一和民族团结，保障人民当家作主，促进经济社会发展，作出了重要贡献。特别是党的十一届三中全会以来，我国进入了改革开放和现代化建设的新时期，人民代表大会制度和人大工作也进入了一个全新的发展阶段。

五十多年来，新疆地方各级人大和全国人大一样，也走过了曲折发展的道路。1979年9月5日，自治区五届人大二次会议根据五届全国人大二次会议通过的关于修改宪法若干规定的决议和地方组织法的规定，选举产生了自治区人大常委会，成为全国最早建立地方人大常委会的省级人大之一。到1981年底，新疆各州、市、县（市、区）人民代表大会已普遍设立了常委会，新疆地方各级人大工作和建设进入了一个新的历史发展时期。自治区各级人大及其常委会成立以来，在自治区党委和各级党委的领导下，全面贯彻党的路线、方针、政策，紧紧围绕党的中心工作和自治区改革发展稳定的大局，认真行使宪法和法律赋予的各项职权，积极探索，勇于实践，做了大量富有成效的工作，取得了显著成绩，为促进新疆经济发展和社会进步，推进民主法制建设，维护民族团结和政治稳定，作出了应有的贡献。本届以来，自治区各级人大及其常委会高举邓小平理论和“三个代表”重要思想伟大旗帜，深入贯彻落实科学发展观，构建社会主义和谐社会等重大战略思想，坚持党的领导，人民当家作主和依法治国的有机统一，在历届人大工作的基础上，进一步解放思想、开拓创新，认真履行宪法和法律赋予的各项职责，全面推进自治区经济建设、政治建设、文化建设和社会建设，各项工作取得了新的发展进步。

新疆人大工作的实践充分证明，人民代表大会制度是符合我国国情，体现我国国家性质，能够保证人民当家作主的根本政治制度，也是党在国家政权中充分发扬民主，贯彻群众路线的最好实现形式，有着强大的生命力和巨大的优越性；人民代表大会及其常务委员会作为国家权力机关，在国家的政治生活、经济生活和社会生活中起着不可替代的重要作用。

改革开放二十多年来，自治区社会主义民主法制建设也取得了巨大成就。各地、各部门逐步建立和完善各项具体的民主制度，着力推进决策的科学化和民主化，保证人民依法实行民主选举、民主决策、民主管理、民主监督，充分保障了人民当家作主的地位和权利。逐步扩大基层民主，坚持和完善政务公开、厂务公开、村务公开等相关制度，保证了基层群众能够依法行使选举权、知情权、参与权和监督权等民主权利。认真落实依法治国基本方略，大力推动依法治国进程，积极开展多种形式的依法治理活动，立法、普法、执法和执法监督等工作取得明显成效，各级干部特别是领导干部的法律素质和依法办事、依法决策、依法管理的能力有了很大提高，各族群众学法、懂法、守法和依法维护自身合法权益的自觉性不断增强。

自治区各级人大工作和民主法制建设的发展历程，完全称得上是一幅浓墨重彩的历史画卷。在自治区十届人大常委会的任期即将结束之际，自治区人大常委会办公厅和民主与法制时报社新疆记者站共同编辑出版了这本《民主法制建设的辉煌历程》大型画册，是一件很有意义的事情。画册通过大量形象生动的图片，集中反映和展示了五十多年来尤其是近五年来自治区各级人大工作和民主法制建设不断发展进步的基本概貌以及所取得的巨大成就。希望所有从事和关心自治区民主法制建设和人大工作的同志都能够从中受到启示和鼓舞，进一步增强信心、振奋精神，恪尽职守、扎实工作，不断开创自治区人大工作和民主法制建设的新局面，为建设繁荣、富裕、和谐的社会主义新疆而不懈奋斗。

كىرىش سۆز

ئابدۇرېھىم ھامىد

(2007 - يىلى 6 - ئاي)

خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمى دۆلتىمىزنىڭ تۈپ سىياسىي تۈزۈمى . مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دۆلەتنىڭ ئەڭ ئالىي ھاكىمىيەت ئورگىنى ، يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى يەرلىك دۆلەت ھاكىمىيەت ئورگىنى . خەلق ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇشتەك دېموكراتىك ھوقۇقىنى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى ئارقىلىق يۈرگۈزىدۇ . شۇڭا ، خەلقنىڭ دۆلەتنىڭ ھەقىقىي خوجايىنى ئىكەنلىكى ، دۆلەت ھاكىمىيىتىنى ئىگىلىگەنلىكى ، دۆلەتنىڭ بارلىق ھوقۇقىدىن بەھرىمەن بولىدىغانلىقى خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىدە ئەكس ئەتتۈرۈلىدۇ . دۆلتىمىزدە خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ، پارتىيىمىزنىڭ ماركىسىزم ئاساسىي نەزەرىيىسىنى جۇڭگونىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرگەنلىكىنىڭ مەھسۇلى ، بۇ يېقىنقى زاماندىن بۇيانقى جۇڭگونىڭ ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ مۇقەررەر تاللىشى ، شۇنداقلا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنى بىتەكلەپ ، ئۇزاق مۇددەت كۈرەش قىلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى بولۇپ ، مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق مەنپەئىتى ۋە ئارزۇسىنى ئەكس ئەتتۈرگەن .

1954 - يىلى 1 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنى بېيجىڭدا ئېچىلدى . بۇ خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنىڭ دۆلتىمىزدە رەسمىي ئورنىتىلغانلىقىدىن ، خەلق ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولىدىغان دەۋرنىڭ باشلانغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ . 50 نەچچە يىلدىن بۇيان ، خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمى نۇرغۇن ئەڭرى - توقايلىقلارنى ، بوران - چاپقۇنلارنى بېشىدىن ئۆتكۈزۈپ ، تەدرىجىي ئورنىتىلىپ ، مۇكەممەللىشىپ ۋە تەرەققىي قىلىپ ، بارغانسېرى قۇدرەتلىك ھاياتىي كۈچى ۋە غايەت زور ئەۋزەللىكىنى نامايان قىلىپ ، سوتسىيالىستىك تۈزۈمنى مۇستەھكەملەش ، دۆلەتنىڭ بىرلىكى ۋە مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىغا كاپالەتلىك قىلىش ، خەلقنىڭ ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇشنى كاپالەتلەندۈرۈش ، ئىقتىسادىي ، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشتە مۇھىم رول ئوينىدى . بولۇپمۇ ، پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان ، دۆلتىمىز ئىسلاھات - ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى دەۋرىگە قەدەم قويدى ، خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمى قۇرۇلۇشى ۋە خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىمۇ يېڭى تەرەققىيات باسقۇچىغا قەدەم قويدى .

50 نەچچە يىلدىن بۇيان ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىمۇ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىغا ئوخشاشلا ئەڭرى - توقاي تەرەققىيات يولىنى بېسىپ ئۆتتى . 1979 - يىلى 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ، ئاپتونوم رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 2 - يىغىنى 5 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 2 - يىغىنىدا ماقۇللانغان ئاساسىي قانۇنغا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى بىرقانچە بەلگىلىيە توغرىسىدىكى قارارغا ۋە يەرلىك تەشكىلىي قانۇندىكى بەلگىلىىگە ئاساسەن ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنى سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈپ ، مەملىكىتىمىز بويىچە ئەڭ بالدۇر يەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قۇرۇلغان ئۆلكە دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ بىرى بولۇپ قالدى . 1981 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئوبلاستلىق ، شەھەرلىك ، ناھىيىلىك (شەھەرلىك ، رايونلۇق) خەلق قۇرۇلتايلىرىدا دائىمىي كومىتېتلار ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلدى ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ خىزمىتى ۋە قۇرۇلۇشى يېڭى تارىخىي تەرەققىيات باسقۇچىغا قەدەم قويدى . ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتلىرى قۇرۇلغاندىن بۇيان ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ھەر دەرىجىلىك پارتكوملارنىڭ رەھبەرلىكىدە ، پارتىيىنىڭ لۈشېن ، فاڭجېن ، سىياسەتلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ ، پارتىيىنىڭ مەركىزي خىزمەتلىرى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات ، تەرەققىيات ۋە مۇقىملىق ئومۇمىيىتىنى زىچ چۆرىدەپ ، ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلاردا بېرىلگەن خىزمەت ھوقۇقلىرىنى ئەستايىدىل يۈرگۈزۈپ ، پائال ئىزدىنىپ ، دادىللىق بىلەن ئەمەلىيەتتە كۆرسىتىپ ، نۇرغۇن ، ئۈنۈملۈك خىزمەتلەرنى ئىشلەپ ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشىپ ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇش ، دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە سىياسىي مۇقىملىقنى قوغداشتا تېگىشلىك تۆھپىسىنى قوشتى . مۇشۇ نۆۋەتتىن باشلاپ ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتلىرى دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە«ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش»مۇھىم ئىدىيىسى ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ ، ئىلمىي تەرەققىيات قارىشىنى چوڭقۇر ئەمەلىيلەشتۈرۈش ، سوتسىيالىستىك ئىناق جەمئىيەت بىرپا قىلىش قاتارلىق چوڭ - چوڭ ئىستراتېگىيىلىك ئىدىيىلەرنى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇپ ، پارتىيە رەھبەرلىكى ، خەلق ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇش ۋە دۆلەتنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشنى ئورگانىك بىرلەشتۈرۈشتە چىڭ تۇرۇپ ، ئىلگىرىكى نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ خىزمەتلىرى ئاساسىدا ، ئىدىيىدە يەنىمۇ ئازاد بولۇپ ، يول ئېچىپ بېگىلىق يارىتىپ ، ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلاردا بېرىلگەن مەسئۇلىيەتلىرىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىپ ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ، سىياسىي قۇرۇلۇشى ، مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ۋە ئىجتىمائىي قۇرۇلۇشنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ ، تۈرلۈك خىزمەتلەردە يېڭى تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى .

شىنجاڭنىڭ خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت ئەمەلىيىتى خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمى دۆلتىمىزنىڭ ئەھۋالىغا ئۇيغۇن ، دۆلتىمىزنىڭ خاراكتېرىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان ، خەلقنىڭ ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇشنى كاپالەتلەندۈرىدىغان تۈپ سىياسىي تۈزۈم ئىكەنلىكىنى ، شۇنداقلا ئۇنىڭ يەنە پارتىيىنىڭ دۆلەت ھاكىمىيىتىدە دېموكراتىيىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى ، ئاممىۋى لۈشېننى ئىزچىللاشتۇرۇشىدىكى ئەڭ ياخشى شەكىل بولۇپ ، كۈچلۈك ھاياتىي كۈچكە ۋە غايەت زور ئەۋزەللىككە ئىگە ئىكەنلىكىنى تولۇق ئىسپاتلاپ بەردى ؛ خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى دۆلەتنىڭ ھاكىمىيەت ئورگىنى بولۇش سۈپىتى بىلەن ، دۆلەتنىڭ سىياسىي ، ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تۈرمۇشىدا ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينايدۇ . ئىسلاھات - ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغان 20 نەچچە يىلدىن بۇيان ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدا زور نەتىجىلەر قولغا كەلدى . جايلار ۋە تارماقلار تۈرلۈك كونكرېت دېموكراتىك تۈزۈملەرنى پەيدىنپەي ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ ، تەدبىر بەلگىلەشنىڭ ئىلمىيلىكى ۋە دېموكراتىكلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈپ ، خەلقنىڭ قانۇن بويىچە دېموكراتىك سايلام ئۆتكۈزۈشى ، دېموكراتىك تەدبىر بەلگىلىشى ، دېموكراتىك باشقۇرۇشى ۋە دېموكراتىك نازارەت قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىپ ، خەلقنىڭ ئۆز ئىشىغا ئۆزى خوجا بولۇش ئورنى ۋە ھوقۇقىنى تولۇق كاپالەتلەندۈردى . ئاساسىي قاتلام دېموكراتىيىسىنى پەيدىنپەي كېڭەيتىپ ، مەمۇرىي ئىشلاردا ئاشكارا بولۇش ، زاۋۇت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش ، كەنت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش قاتارلىق ئالاقىدار تۈزۈملەردە چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ ، ئاساسىي قاتلامدىكى ئاممىنىڭ قانۇن بويىچە سايلام ھوقۇقى ، خەۋەردار بولۇش ھوقۇقى ، قاتنىشىش ھوقۇقى ۋە نازارەتچىلىك ھوقۇقى قاتارلىق دېموكراتىك ھوقۇقلىرىغا كاپالەتلىك قىلدى . دۆلەتنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش ئاساسىي تەدبىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ ، ئاپتونوم رايونىمىزنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش قەدىمىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈپ ، كۆپ خىل شەكىلدىكى قانۇن بويىچە تۈزەش پائالىيەتلىرىنى پائال قانات يايدۇرۇپ ، نىزام چىقىرىش ، قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ، قانۇننى ئىجرا قىلىش ۋە قانۇن ئىجراىسىنى نازارەت قىلىش قاتارلىق خىزمەتلەردە كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلدى ، ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنىڭ قانۇن ساپاسى ۋە قانۇن بويىچە ئىش قىلىش ، قانۇن بويىچە تەدبىر بەلگىلەش ، قانۇن بويىچە باشقۇرۇش ئىقتىدارى زور دەرىجىدە ئۆستى . ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ قانۇن ئۆگىنىش ، قانۇننى بىلىش ، قانۇنغا رىئايە قىلىش ۋە ئۆزىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغداش ئاڭلىقلىقى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى .

شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ خىزمىتى ۋە دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىيات مۇساپىسىنى تارىخنىڭ رەڭدار كارتىنىسى دېيىشكە تامامەن ھەقلىقمىز . ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى ئاخىرلىشىش ھارپىسىدا ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بەنگۇڭتىڭى «دېموكراتىيە ۋە قانۇنچىلىق» ژۇرنىلىنىڭ شىنجاڭدىكى مۇخبىرلار پونكىتى بىلەن بىرلىشىپ ، «دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشنىڭ شانلىق مۇساپىسى» ناملىق چوڭ ئالبومنى نەشر قىلدى ، بۇ زور ئەھمىيەتلىك بىر ئىش . ئالبومدىكى نۇرغۇن تەسىرلىك كارتىنلار ئارقىلىق 50 نەچچە يىلدىن بۇيانقى ، بولۇپمۇ يېقىنقى بەش يىلدىن بۇيانقى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ خىزمەتلىرى ۋە ئۈزلۈكسىز ئالغا بېسىۋاتقان دېموكراتىيە قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى ۋە قولغا كەلتۈرۈلگەن غايەت زور نەتىجىلىرى مەركەزلىك ئەكس ئەتتۈرۈلگەن . شىنجاڭنىڭ دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى ۋە خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى بىلەن شوغۇللىنىۋاتقان ۋە ئۇنىڭغا يېقىندىن كۆڭۈل بۆلۈپ كېلىۋاتقان يولداشلارنىڭ بۇ سۈرەتلەردىن زوق ھەم ئىلھام ئېلىپ ، ئىشەنچنى يەنىمۇ چىڭىتىپ ، روھىنى ئۇرغۇتۇپ ، مەسئۇلىيىتىنى ئوبدان ئادا قىلىپ ، خىزمەتلەرنى پۇختا ئىشلەپ ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى ۋە دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدا ئۈزلۈكسىز يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشىغا ، باي ، ئاۋات ، ئىناق سوتسىيالىستىك شىنجاڭ قۇرۇش ئۈچۈن بوشاشماي تىرىشىشىغا تىلەكداشەن .

2 - بۆلۈم

3- باب خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈش

196	ئاپتونوم رايونلۇق تەرەققىيات - ئىسلاھات كومىتېتى
197	ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇس ۋە يىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى
198	ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى
199	ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىساد - سودا كومىتېتى
199	ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئىشخانىسى
200	ئاپتونوم رايونلۇق ئەدلىيە نازارىتى
201	ئاپتونوم رايونلۇق تۈرمە باشقۇرۇش ئىدارىسى
202	ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئىدارىسى
204	ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتى
208	ئاپتونوم رايونلۇق مالىيە نازارىتى
209	ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي تەپتىش نازارىتى
210	ئاپتونوم رايونلۇق تاشقى سودا - ئىقتىساد ھەمكارلىق نازارىتى
211	ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى
212	ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى
214	ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى
215	ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى
216	ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق نازارىتى
217	ئاپتونوم رايونلۇق سۇچىلىق نازارىتى
218	ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ نازارىتى
219	ئاپتونوم رايونلۇق ئۇچۇرچىلىق نازارىتى
220	ئاپتونوم رايونلۇق ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى
221	ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت-ئاسراش ئىدارىسى
222	ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى
224	ئاپتونوم رايونلۇق سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسى
225	ئاپتونوم رايونلۇق يېمەكلىك - دورا نازارەتچىلىك ئىدارىسى
226	ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى
227	ئاپتونوم رايونلۇق يەرلىك باج ئىدارىسى
228	ئاپتونوم رايونلۇق ساياھەت ئىدارىسى
229	ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈر سانائىتى باشقۇرۇش ئىدارىسى
230	ئاپتونوم رايونلۇق كۆمۈرلۈك گېئولوگىيە ئىدارىسى
231	ئاپتونوم رايونلۇق ئىمپورت - ئېكسپورت پرىيوم - كارانتىن ئىدارىسى
231	ئۆزۈمچى تاموژنىسى

مۇندەرجە

1 - بۆلۈم

مۇقەددىمە

1 - باب سەمىمىي غەمخورلۇق، غايەت زور ئىلھام

003	1 - ئەۋلاد مەركەز رەھبەرلىرىنىڭ غەمخورلۇقى
011	2 - ئەۋلاد مەركەز رەھبەرلىرىنىڭ غەمخورلۇقى
015	3 - ئەۋلاد مەركەز رەھبەرلىرىنىڭ غەمخورلۇقى
023	باش شۇجى خۇ جىنتاۋ قاتارلىق رەھبەرلەرنىڭ غەمخورلۇقى

2 - باب غەيرەتكە كېلىپ تىرىشىپ ئىشلەپ، شانلىق مۇساپە يارىتىش

049	شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى
075	شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى
081	شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي - قانۇن كومىتېتى
083	شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى
085	شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى
087	ئۈرۈمچى شەھىرى
111	ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى
123	تارباغاتاي ۋىلايىتى
127	ئالتاي ۋىلايىتى
133	قاراباي شەھىرى
139	بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى
145	سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى
151	قۇمۇل ۋىلايىتى
155	تۇرپان ۋىلايىتى
161	بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى
167	ئاقسۇ ۋىلايىتى
171	قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى
175	قەشقەر ۋىلايىتى
181	خوتەن ۋىلايىتى
187	شىخەنزە شەھىرى

314		باۋشەن پولات - تۆمۈر گۈرۈھى شىنجاڭ 1 - ئاۋغۇست پولات - تۆمۈر شىركىتى
316		شىنجاڭ ئېلېكتر تورى شىركىتى
318		خۇادىيەن شىنجاڭ تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى
319		شىنجاڭ پوچتا شىركىتى
320		جۇڭگو تېلېگراف شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسى
321		جۇڭگو كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسى
322		جەنۇب ئاۋىئاتسىيە پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسى
323		شىنجاڭ ئايرودروم گۈرۈھى شىركىتى
324		جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
325		جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
326		جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
327		جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
328		شىنجاڭدىكى سۇغۇرتا شۆبە شىركەتلىرى
329		شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى گۈرۈھى شىركىتى
330		شىنخۇا شىنجاڭ ئېنىرگىيە چەكلىك شىركىتى
332		شىنجاڭ كۆك تاماكا شىركىتى
333		شىنجاڭ قۇرۇلۇش گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
334		يۇڭشېڭ قۇرۇلۇش گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى
336		شىنجاڭ خۇالىن سودا (گۈرۈھى) چەكلىك شىركىتى
337		تەڭرىتاغ قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
338		قۇمۇل سۇ ئىشلىرى چەكلىك شىركىتى
339		شىنجاڭ كورلا نەشپۇت پاي چەكلىك شىركىتى
340		جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسى
341		شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى
342		ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى
343		شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
345		شەخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى
347		شىنجاڭ تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتى
349		شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى
351		شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى
353		شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئۇنىۋېرسىتېتى
354		شىنجاڭ كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى
356		شىنجاڭ تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا
357		ئۈرۈمچى شەھەرلىك بالىلار دوختۇرخانىسى
358		قوشۇمچە
362		خاتىمە

232		ئۆزۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى
233		ئاپتونوم رايونلۇق خېرىدار چاقىرىش ئىدارىسى
233		ئاپتونوم رايونلۇق ئەرزىيەت ئىدارىسى
234		ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى
235		ئاپتونوم رايونلۇق قىزىل كرىست جەمئىيىتى
236		خەلق بانكىسى ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى
237		ئاپتونوم رايونلۇق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى
238		ئاپتونوم رايونلۇق ئاياللار بىرلەشمىسى
239		شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسى

4- باب بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈپ، چېگرا رايونىنى قوغداپ، شانلىق نەتىجە يارىتىش

242		شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى
248		شەخەنزە شەھىرى
250		ۋۇجياچۈ شەھىرى
251		تۇمشۇق شەھىرى
252		شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى كارخانىلىرى

5- باب ئارمىيىنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىپ، قوشۇننى كۈچەيتىپ، چېگرا مۇداپىئەسىنى مۇستەھكەملەش

258		شىنجاڭ ھەربىي رايونى
270		93886 - قىسىم
276		قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى
282		قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى دوختۇرخانىسى
284		قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى
286		قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئوت مۇداپىئە باش ئەترىتى
288		قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى
290		قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى
292		قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قوماندانلىق شتابى

6- باب ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئورتاق ئىناق جەمئىيەت بەرپا قىلىش

296		شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى
300		مايتاغ نېفىت - خىمىيە باش زاۋۇتى
304		قارىيىي نېفىتلىك شىركىتى
308		قارىيىي نېفىت - خىمىيە شىركىتى
310		تارىم نېفىتلىك شىركىتى
311		تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىك شىركىتى
312		ئۆزۈمچى نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى